Критеријуми и елементи оцењивања у настави

Предмет: Верска настава – Католички катихизис
Разред: I, III и VIII разред основне школе

Полазна основа за израду :

- **Правилник о стандардима квалитета рада установе** Службени гласник РС - Просветни гласник, бр. 14/2018 од 02.08.2018. године – **Друга област** и
- **ПРАВИЛНИК О ОЦЕЊИВАЊУ УЧЕНИКА У ОСНОВНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ** ("Сл. гласник РС", бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020)

Опште напомене о примени критеријума, обавештавању и динамици оцењивања:

- Верска настава (Католички катихизис) оцењује се описно – оценама истиче се, добар и задовољава – и оцена не утиче на општи успех ученика.
- Критеријуме на почетку школске године утврђује и усклађује стручно веће, а усваја педагошки колегијум (чл. 6 Правилника о оцењивању). Тачка о изради/ревизији критеријума уноси се у записник стручног већа и педагошког колегијума. Критеријуми су саставни део годишњег плана рада школе и објављују се на званичној интернет страници школе.
- Наведене теме и исходи представљају оријентациони оквир; пре усвајања их је потребно усагласити са важећим програмом наставе и учења за сваки разред (Просветни гласник).
- Уколико се настава изводи на хрватском или мађарском језику, критеријуми се ученицима и родитељима представљају на језику наставе.
- Ученици се са критеријумима упознају на првом часу у школској години, на начин примерен узрасту; родитељи/законски заступници – на родитељском састанку, преко одељенског старешине и на сајту школе. Обавештење се евидентира у дневнику рада.

- Оцењивање је јавно, континуирано и образложено. Уз сваку оцену ученик добија повратну информацију о томе шта је постигао и како може да напредује.
- С обзиром на недељни фонд од једног часа, ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту. Распоред провера (усмене, писане, продукти рада) планира се у оперативном плану наставника.
- Оцена се заснива искључиво на оствареним исходима (знања, вештине, способности и ставови показани у настави). Лична побожност, одлазак на свету мису, породична верска пракса и примање сакрамената (прва исповед, прва причест, кризма) НЕ смеју бити елемент оцењивања.
- Оцењивање у првом разреду је описно и током целе године, у складу са Правилником; у осталим разредима користе се описне оцене истиче се / добар / задовољава уз опис напредовања у педагошкој документацији.
- Ученици са сметњама у развоју и ученици којима је потребна додатна подршка оцењују се у складу са прилагођеним циљевима и исходима (ИОП), уз уважавање индивидуалног напредовања.

ПРВИ РАЗРЕД

Програмске целине / теме (усагласити са важећим програмом): Увод; Ја и заједнице којима припадам (породица, разред, жупа); Бог Створитељ – свет као дар; Исус – наш пријатељ; Адвент и Божић; Ускрс; Марија, Исусова мајка; Молитва (знак крста, „Оче наш“) и црква као место молитве.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ПРВИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
ЗНАЊА Очекује се да ученик: наведе заједнице којима припада и препозна жупу као заједницу верника	Истиче се	Самостално наводи више заједница и својим речима објашњава да је жупа заједница верника окупљених око Исуса.
	Добар	Наводи неколико заједница уз мању помоћ; препознаје жупу.
	Задовољава	Уз помоћ именује бар једну заједницу (породица, разред) и препознаје цркву на слици.
ЗНАЊА Очекује се да ученик: препозна да је Бог створио свет и човека из љубави	Истиче се	Препричава причу о стварању поштујући редослед и повезује је са бригом о створеном.
	Добар	Препричава делове приче уз мању помоћ.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје на сликама делове створеног света.
ЗНАЊА	Истиче се	Описује празнике, наводи обичаје и повезује их са догађајима из Исусовог живота.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ПРВИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
Очекује се да ученик: препозна Божић и Ускрс и њихова обележја (Адвент, јаслице, ускрсни симболи)	Добар	Препознаје празнике и наводи по неки обичај.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје празник на основу слике или симбола.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: изрази доживљај садржаја цртежом, песмом, покретом	Истиче се	Самостално и креативно изражава доживљај уз кратко објашњење.
	Добар	Изражава доживљај уз подстицај.
	Задовољава	Изражава доживљај уз помоћ и вођење.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: учествује у разговору и поштује правила рада у групи	Истиче се	Активно учествује, слуша друге и поставља питања.
	Добар	Учествује када је подстакнут.
	Задовољава	Ретко се укључује; правила поштује уз подсећање.
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ Очекује се да ученик: показује бригу о природи и уважава другове	Истиче се	Самоиницијативно показује бригу и помаже друговима.
	Добар	Показује бригу и уважавање уз подстицај.
	Задовољава	Понашање у складу са вредностима показује повремено.
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ Очекује се да ученик: радо учествује у заједничким активностима	Истиче се	Активно доприноси заједничким активностима.
	Добар	Укључује се у активности.
	Задовољава	Укључује се уз подстицај.
Пројекат у настави (показатељ 2.3.6): „Адвентски календар нашег разреда“ **Циљ:** Упознавање значења Адвента и Божића кроз заједнички рад. **Очекивани исходи:** Ученик препознаје празнике и њихова обележја; сарађује у групи. **Начин реализације:** Израда разредног адвентског календара са цртежима и добрим делима за сваки дан; кратки програм уз Божић. **Динамика:** крај новембра – децембар **Партнери и места реализације:** учитељ/ица, родитељи, жупа **Избор ученика (показатељ 2.5.4):** Ученик бира да ли ће цртати, писати поруку, рецитовати или певати.		

ТРЕЋИ РАЗРЕД

Програмске целине / теме (усагласити са важећим програмом): Подсећање; Бог нас позива у заједништво; Исус – Добри пастир; Десет Божјих заповести; грех, праштање и сакрамент помирења; света миса – служба речи и служба евхаристије; Последња вечера и евхаристија; литургијска година.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ТРЕЋИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
ЗНАЊА Очекује се да ученик: наведе Десет Божјих заповести и објасни њихов смисао	Истиче се	Наводи заповести и објашњава како се примењују у свакодневном животу, уз примере.
	Добар	Наводи више заповести и објашњава неке.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје неколико заповести.
ЗНАЊА Очекује се да ученик: опише делове свете мисе и повеже евхаристију са Последњом вечером	Истиче се	Самостално наводи и описује делове мисе и објашњава везу са Последњом вечером.
	Добар	Наводи делове мисе уз мању помоћ.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје да се на миси слави Исусова Последња вечера.
ЗНАЊА Очекује се да ученик: препричава библијске приче о опраштању (изгубљена овца, милосрдни отац)	Истиче се	Тачно препричава и самостално објашњава поуку.
	Добар	Препричава приче и наводи поуку уз подстицај.
	Задовољава	Уз помоћ препричава део приче.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: повеже поуку библијске приче са ситуацијама из живота	Истиче се	Самостално проналази примере из живота и образлаже их.
	Добар	Повезује поуку уз подстицај.
	Задовољава	Повезивање остварује уз вођење.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: користи дечју Библију и илустрације као	Истиче се	Самостално проналази и користи податке.
	Добар	Користи извор уз мању помоћ.
	Задовољава	Користи извор уз помоћ.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ТРЕЋИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
извор		
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ Очекује се да ученик: препозна вредност праштања и помирења у односима са другима	Истиче се	Образлаже значај праштања и показује га у односима са друговима.
	Добар	Препознаје вредност праштања.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје поуку о праштању.
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ Очекује се да ученик: показује одговорност и поштовање у заједници	Истиче се	Доследно показује одговорност и поштовање.
	Добар	Углавном показује одговорност.
	Задовољава	Одговорност показује уз подсећање.
Пројекат у настави (показатељ 2.3.6): „Исус – Добри пастир“ **Циљ:** Упознавање Исуса као Доброг пастира и вредности бриге за друге. **Очекивани исходи:** Ученик препричава причу, наводи поуку и повезује је са животом; сарађује у групи. **Начин реализације:** Израда паноа или лутка-представе по причи о изгубљеној овци; прикупљање примера „доброг пастира“ у свакодневном животу. **Динамика:** фебруар–април **Партнери и места реализације:** учитељ/ица (ликовна култура), школска библиотека **Избор ученика (показатељ 2.5.4):** Група бира облик рада (пано, лутке, стрип) и материјал.		

ОСМИ РАЗРЕД

Програмске целине / теме (усагласити са важећим програмом): Подсећање; живот као дар и позив; савест и морално одлучивање; хришћанска етика и достојанство људске личности; Црква у свету – социјални наук Цркве; сакрамент потврде (кризма) и Дарови Духа Светога; екуменизам и међуверски дијалог; вера и наука; одговорност за створени свет.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ОСМИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
ЗНАЊА	Истиче се	Аргументовано објашњава појмове и примењује их на животне ситуације.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ОСМИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
Очекује се да ученик: објасни појмове савести, слободе и одговорности у хришћанском схватању	Добар	Објашњава појмове уз мању помоћ.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје појам савести.
ЗНАЊА Очекује се да ученик: наведе основна начела социјалног наука Цркве (достојанство личности, опште добро, солидарност)	Истиче се	Објашњава начела и повезује их са савременим друштвеним питањима.
	Добар	Наводи начела и објашњава нека.
	Задовољава	Уз помоћ наводи једно начело.
ЗНАЊА Очекује се да ученик: објасни смисао екуменизма и међуверског дијалога	Истиче се	Објашњава појмове и наводи примере сарадње цркава и верских заједница.
	Добар	Објашњава појмове уз мању помоћ.
	Задовољава	Уз помоћ препознаје појам екуменизма.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: анализира етичку дилему и аргументовано изнесе став	Истиче се	Самостално анализира различите опције и аргументовано образлаже став.
	Добар	Износи став уз делимично образложење.
	Задовољава	Став износи уз помоћ.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: критички процењује информације из медија о верским и етичким темама	Истиче се	Самостално уочава пристрасност и проверава изворе.
	Добар	Процењује информације уз мању помоћ.
	Задовољава	Процењује информације уз вођење.
ВЕШТИНЕ Очекује се да ученик: истражи тему и представи резултате (презентација, есеј, пано)	Истиче се	Јасно, логично и самостално представља и одговара на питања.
	Добар	Представља уз ослонац на белешке.
	Задовољава	Представља уз помоћ.
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ	Истиче се	Доследно показује поштовање и аргументовано се супротставља предрасудама.

КАТОЛИЧКИ КАТИХИЗИС – ОСМИ РАЗРЕД		
Област	**Оцена**	**Критеријуми**
Очекује се да ученик: уважава достојанство сваке особе и поштује различита уверења	Добар	Углавном показује поштовање.
	Задовољава	Поштовање показује уз подсећање.
СПОСОБНОСТИ И СТАВОВИ Очекује се да ученик: показује солидарност и одговорност према заједници и створеном свету	Истиче се	Иницира и организује акције солидарности.
	Добар	Учествује у акцијама.
	Задовољава	Учествује уз подстицај.
Пројекат у настави (показатељ 2.3.6): „Солидарност на делу“ **Циљ:** Примена начела солидарности и општег добра у локалној заједници. **Очекивани исходи:** Ученик објашњава начела социјалног наука Цркве, планира и вреднује акцију. **Начин реализације:** Истраживање потреба у месту, хуманитарна акција (прикупљање помоћи, посета старијима) и представљање резултата на сајту школе. **Динамика:** март–мај **Партнери и места реализације:** жупа, Каритас, Црвени крст, ученички парламент **Избор ученика (показатељ 2.5.4):** Ученик бира врсту акције, улогу у тиму и облик представљања.		

Заједнички део за све разреде

Методе и технике оцењивања:

- Усмено одговарање (препричавање, објашњавање, одговори на питања) – праћење током часа.
- Кратке писане провере примерене узрасту (од 3. разреда): допуњавање, повезивање, вишеструки избор, кратки одговори; у 1. и 2. разреду – радни листови са сликама.
- Продукти ученичког рада: цртежи, стрипови, паное, мапе, презентације, радни листови, портфолио.
- Посматрање и бележење активности, сарадње и односа према раду (листе за праћење, чек-листе).
- Учешће у драматизацији, дискусији, групном и пројектном раду; излагање резултата.
- Самопроцена и вршњачко вредновање (смајлићи, семафор, кратки упитник) – као подршка учењу, не као основ за оцену.

Мотивациони поступци (подстичу учење и самопроцену – нису основ за утврђивање оцене):

- Похвала конкретног постигнућа и напретка, излагање радова у учионици и холу школе.
- Јасна повратна информација „шта је добро / шта следеће“ уз сваку оцену.
- Самопроцена на крају теме и постављање личних циљева учења.
- Могућност избора задатка, облика рада и материјала; задаци различите тежине.
- Учешће у приредбама, изложбама и школским прославама (Божић, Ускрс, Дан школе).

Начин вредновања пројеката у настави:

- Пројекат се вреднује у односу на исходе дефинисане у плану пројекта, а не у односу на естетику продукта.
- Прате се: разумевање садржаја, допринос раду групе, поштовање договора и рокова, начин представљања продукта.
- Ученици учествују у вредновању кроз самопроцену и вршњачку процену по унапред познатим критеријумима.
- Оцена из пројекта уноси се као једна од оцена у полугодишту са кратким описом постигнућа.

Евиденција о успеху и напредовању ученика (педагошка документација, чл. 3 Правилника):

- Педагошка документација води се за сваког ученика у одељењу (свеска праћења или електронска евиденција).
- Садржи: личне податке и индивидуална својства значајна за постигнућа; датуме и врсте провера; описе постигнућа и напредовања; ангажовање у настави и пројектима; дате препоруке; понашање; друге податке значајне за рад са учеником.
- Описне белешке пишу се након сваке провере и најмање једном месечно за активности на часу.
- Подаци се користе за образложење оцене, разговоре са родитељима и планирање подршке ученику.

Критеријуме разматрало стручно веће дана _____ (записник бр. _____), а усвојио педагошки колегијум дана _____ (записник бр. _____).

Наставник верске наставе: _____ Председник стручног већа: _____ Директор: _____